

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010; tālr.: 67686768; fakss: 67244074; e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2011.gada 7.aprīlī Nr.6-6/104

ATZINUMS iesniedzēja pārbaudes lietā Nr. 2011-43-17D

Tiesībsargs ir izskatījis pārbaudes lietu, kas tika ierosināt pēc iesnieguma (reģistrēts 01.03.2011. ar Nr.288) par iespējamu tiesību uz pašvaldības sociālo palīdzību pārkāpumu.

Saskaņā iesniegumu un tam pievienotajiem dokumentiem Rīgas Sociālais dienests 2010.gada 14.decembrī pieņēma lēmumu par trūcīgas ģimenes statusa piešķiršanu ģimenei un izmaksāja pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk - GMI pabalsts) par trim mēnešiem: 2010.gada decembri, 2011.gada janvāri un februāri un dzīvokļa pabalstu par 2010.gada decembri un 2011.gada janvāri.

2011.gada 16.martā Rīgas Sociālais dienests pieņēma lēmumu Nr.RSD-11-1731-ap, ar kuru atcelts 2010.gada 14.decembra lēmums par trūcīgas ģimenes statusa piešķiršanu un atteikta GMI pabalsta piešķiršana par laika periodu no 2011.gada marta līdz maijam un dzīvokļa pabalsta piešķiršana no 2011.gada februāra līdz maijam.

Iesniedzējam nelabvēlīgais administratīvais akts pamatots ar to, ka iesniedzēja īpašumā ir vienistabas dzīvoklis.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2.1.apakšpunktu ģimene (persona) atzīstama par trūcīgu, ja tai nepieder īpašums, izņemot šo noteikumu 19.punktā minēto. Savukārt 19.2.apakšpunktā noteikts, ka par īpašumu šo noteikumu izpratnē nav uzskatāms nekustamais īpašums vai tā daļa, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un viņa ģimenes locekļi, vai īpašums vai tā daļa, kas pieder iesniedzējam vai kādam no ģimenes locekļiem, kur dzīvo ģimenes locekļu pirmās pakāpes radnieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums. Līdzīgs regulējums noteikts 2007.gada 3.jūlija Rīgas

domes saistošo noteikumu Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” 4.¹ un 5.punktā.

Minētajā dzīvoklī dzīvo iesniedzēja brālis. Ņemot vērā, ka saskaņā ar Civillikuma 211.pantu brāļi un māsas atrodas otrajā radniecības pakāpē, gramatiski tulkojot Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2.1.apakšpunktu kopsakarā ar 19.2.apakšpunktu, dzīvoklis ir uzskatāms par iesniedzēja īpašumu un iesniedzējs nav atzīstams par trūcīgu personu.

Civillikuma 927.nosaka: „Īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, t. i. tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamus labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību.”

Iesniedzējs nekustamo īpašumu ir ieguvis īpašumā saskaņā ar 2007.gada 15.oktobrī starp viņu un savu brāli noslēgto dāvinājuma līgumu. Civillikuma 1928.panta otrā daļa paredz, ka dāvinātājs var arī uzlikt apdāvinātam kādu pretpienākumu.

No Zemesgrāmatu apliecības secināms, ka iesniedzēja īpašuma tiesības ir ierobežotas, jo īpašumam ir noteikts zemesgrāmatā nostiprināts atsavināšanas tiesību aizliegums – noteikts aizliegums bez iesniedzēja brāļa rakstiskas piekrišanas īpašumu atsavināt un ieķīlāt vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, kā arī noteikts lietošanas tiesību aprobežojums – nostiprināta iesniedzēja brāļa lietošanas tiesība uz dzīvokļa īpašumu līdz mūža galam.

Iesniedzējs ir atzīstams par nekustamā īpašuma īpašnieku, taču Zemesgrāmatā nostiprinātie īpašuma tiesību ierobežojumi liedz iesniedzējam tiesības valdīt un lietot nekustamo īpašumu, iegūt no tā kādu labumu un ar to rīkoties. 2011.gada 22.februārī iesniedzējs par šiem apstākļiem rakstiski informēja Rīgas Sociālo dienestu, norādot arī īpašos apstākļus, kas saistīti ar īpašuma iegūšanu – iesniedzēja brālis ir persona ar garīga rakstura traucējumiem, viņam ir noteikta II invaliditātes grupa. Ņemot vērā, ka ir bijuši mēģinājumi viņam nekustamo īpašumu izkrāpt, tika noslēgts minētais dāvinājuma līgums ar mērķi aizsargāt iesniedzēja brāļa tiesības un likumīgās intereses.

Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2.punktā noteikto kritēriju mērķis ir noteikt ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, kuru nepārsniedzot ģimene tiek atzīta par trūcīgu. Teleoloģiski tulkojot noteikumu 2.1.apakšpunktu, tas ir, noskaidrojot tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz, secināms, ka iesniedzējs atbilst ģimenes atzīšanas par trūcīgu kritērijiem, jo nekustamais īpašums neietekmē iesniedzēja materiālo stāvokli - iesniedzējs nevar no šī īpašuma gūt nekādu labumu – iesniedzējs nevar to ne lietot, ne pārdot, ne ieķīlāt, ne izīrēt.

Administratīvā procesa likuma 17.panta ceturtnā daļa nosaka: „Ja, interpretējot tiesību normu pēc dažādām metodēm, iespējams nonākt pie dažādiem rezultātiem, kas visi atbilst tiesību sistēmai, lieto to interpretācijas

metodi, ar kuru konkrētajā gadījumā iespējams sasniegt lietderīgāko un taisnīgāko rezultātu.”

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Tiesībsargs vērsās Rīgas domes Labklājības departamentā un lūdza atkārtoti izvērtēt iesniedzēja ģimenes atbilstību trūcīgas ģimenes statusam un iesniedzējs tiesības uz Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem.

Rīgas domes Labklājības departaments savā vēstulē pauž viedokli, ka iesniedzējs 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” izpratnē pieder īpašums, kas ir šķērslis sociālās palīdzības saņemšanai.

Secinu, ka veicot atzinumā norādītās darbības, Rīgas domes Labklājības departaments ir rīkojies pretēji Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktajiem valsts pārvaldes principiem. Minētajā likuma pantā teikts, ka valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām, darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros, savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim, savā darbībā ievēro cilvēktiesības, labas pārvaldības principu, kas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību ar mērķi panākt, lai tiktu ievērotas privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Kā izriet no Rīgas domes Labklājības departamenta paskaidrojumiem Tiesībsargam, izlīgums šai lietā nav iespējams, tādēļ saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25.panta pirmo un otro daļu ar šo atzinumu lietu pabeidzu.

Informēju, ka Jums nelabvēlīgo administratīvo aktu - 2011.gada 16.marta Rīgas Sociālā dienesta lēmumu iesniedzējam ir tiesības mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas apstrīdēt Rīgas domes Labklājības departamentā, bet Rīgas domes Labklājības departamenta lēmumu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesībsarga pilnvarojumā
vecākā juriskonsulte

V.Slaidiņa